УДК 349.6

Буканов Г.М.
проф. НУ «Запорізька політехніка»

ПРОБЛЕМИ ЕКОЛОГІЧНОГО ПРАВА В УКРАЇНІ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Особливою увагою сьогодення є екологічна проблематика в нашій країні. Ця увага притаманна не тільки науковцям, але й суспільству в цілому. Адже забезпечення екологічної безпеки закріплено у Декларації про державний суверенітет, Конституції України, ст. 1 Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» від 25 червня 1991 р. № 1264-XII як одне із завдань законодавства про охорону навколишнього природного середовища [1]. Також, для забезпечення екологічної безпеки громадян України важливе значення має положення ст. 50 Конституції України, яке гарантує право на безпечне довкілля для життя і здоров'я. Для практичної реалізації цього дуже важливого напрямку діяльності держави потрібен зважений підхід та методичне наукове обґрунтування.

У своїх дослідженнях науковці звертають свою увагу на цілий ряд проблем, таких як питання щодо систематизації екологічного законодавства, аспекти правового забезпечення прав людини з питань екології, питання співвідношення та взаємного впливу науки екологічного права та екологічної правотворчості в Україні.

В нашій державі є досить багато недоліків відносно державного регулювання екологічних та без пекових питань як на регіональному, так і на державному рівнях. Ще більше ці недоліки посилились після початку повномасштабного вторгнення в нашу країну 24.02.22 року. Але, розглянувши досвід інших країн світу, можна зробити висновок про те, що саме держава та її економічна стратегія та політика має суттєвий вплив на вирішення екологічної проблематики.

Законом України «Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року» від 28 лютого 2019 р. [2], передбачені цілі та завдання держаної національної політики у сфері екології, але знов таки своє корегування в вирішення цих питань внесено війною. Тому, на сьогодні, екологічну ситуацію що склалася, треба оцінювати як кризову. З однієї сторони, багатьом критичним екологічним проблемам не приділялася увага на протязі тривалого часу, нехтуючи вимогами суспільства, що призвело занепаду у сфері відновлення природно – ресурсного комплексу України. Сюди ж треба віднести і низький рівень розуміння самим суспільством важливості збереження довкілля, недосконалість системи екологічних знань та наукових розробок у цій сфері, низький рівень дотримання правоохоронного законодавства та екологічних прав та обов'язків громадян. З іншої - дуже важливі екологічні проблеми, спричинені війною – пошкодження, забруднення та знищення ґрунтів, водоймищ та отруєння повітря, в тому числі і з застосуванням хімічної зброї.

Указом Президента України № 722/2019 «Про цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» [3], визначена мета впровадження в Україні європейських стандартів життя. Ця стратегія вбирає в себе декілька основних напрямків. Це - розвиток, безпека та відповідальність. Заявлено про реалізацію реформ та програм розвитку держави. Саме для виконання завдань з екологічної безпеки, заявлені такі програми, як: «Програма збереження навколишнього природного середовища», «Програма енергонезалежності», «Програма енергоефективності».

Вказані документи визначили мету державної екологічної політики на найближче десятиліття: «досягнення доброго стану довкілля шляхом запровадження екосистемного підходу до всіх напрямів соціально - еконо-мічного розвитку України з метою забезпечення конституційного права кожного громадянина України на чисте та безпечне довкілля, впровадження збалансованого природокористування і збереження та відновлення природних екосистем» [2].

Щодо проблем пов'язаних з війною в Україні, то на сьогодні це питання не тільки екологічної безпеки, а й спільного майбутнього, через те, що поділ екосистеми не можливий якимись умовними позначками чи кордонами. Про екоцид в Україні, можна говорити з самих перших днів війни. Перш за все, це удари ракетами та бомбами з літаків по підприємствах, які використовують не тільки нафтопродукти, а й різного роду хімічно небезпечні речовини у виробництві, це пошкодження або руйнування системи очисних споруд, знищення Каховської ГЕС з повним пакетом наслідків і т.д. Всі ці факти фіксуються, можна говорити про сотні випадків екоциду та мільярдні збитки для нашої країни.

Таким чином, вирішення проблем екологічного права та екологічної безпеки в Україні стимулюють розроблення екобезпечних та техніко – технологічних рішень, раціонального використання природних ресурсів та ефективної природоохоронної діяльності, вирішення у повоєнний час екологічних проблем зусиллями міжнародної спільноти, наопрацювання обґрунтованих рішень з подальшим їх впровадженням в норми екологічного права.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Про охорону навколишнього природного середовища: Закон України від 25 чер. 1991 р. № 1264-XII. Законодавство України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/ laws/show/1264-12#Text (дата звернення 17.11.2021). 10. Гуйван П.Д., Гуйван О.П. Право на екологічну інформацію як основа гарантування безпечної життєдіяльності людини. Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. 2020.

2. Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року: Закон України від 28 лют. 2019 р. № 2697-VIII. Законодавство України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-19#Text (дата звернення 17.11.2021).

3. Указ Президента України від 30 вересня 2019 року № 722/2019 «Про цілі сталого розвитку України на період до 2030 року». https://www.president.gov.ua/documents/7222019-29825.